

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

OPTIMISM CREȘTIN

Trecem prin durerile nașterii unui veac nou. S'a spus aceasta de mult și de către mulți.

Omenirea întreagă trece prin criza unui examen de nervi, de încordări și sângerări, cum n'a mai trecut niciodată.

Mulți nu se mai pot orienta în această învălmășală. Nu mai știu în cine și în ce să creadă. Se zbuclumă, se îndoesc, se frâng și plâng sub povara unor gânduri amare și presimțiri triste, sau în cazul cel mai bun, stau pierduți cu privirea în nebuloasa unor zări care nu se mai limpezesc.

Ce-avem de făcut?...

Răspunsul e limpede și simplu: ce fac totdeauna apostolii care au conștiința și convingerea că stau în slujba unor idealuri permanente.

Este un om care nu-i permis să se îndoiască, nici să dispereze niciodată, care în orice împrejurări trebuie să aibă moralul cel mai ridicat și optimismul cel mai robust.

Acesta e preotul, — și lângă el învățătorul.

Nu ne putem închipui preot adevărat, invins în lupta vieții. L-am văzut totdeauna vestind cu torța aprinsă pe culmi, sau luptând pe crește de valuri; niciodată înfrânt, niciodată descurajat, niciodată desarmat.

Prezența lui în mijlocul poporului, la cârma corabiei sau în fruntea bisericii, nici nu se poate înțelege decât într'o astfel de misiune, apostolică. În jurul lui se aliniază toți în cercuri concentrice, ca fircicele de fier pe un câmp magnetic, în jurul unui punct fix. El este elementul de echilibru, centrul de rezistență, farul de orientare, păstorul turmei, profetul.

Și când moare ucis, el ne strigă să nu ne temem de ceiceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l atingă... Și când pierde totul, el vestește că mai avem un cort de adăpost, nefăcut de mână omenească. Prin orice împrejurări vitrege ar trece, el nu slăbește nici în credință, nici în speranță, nici în iubire.

Așa am trecut noi prin furtuna veacurilor și am ieșit la lumina istoriei, ca și Biserica din catacombe: prin optimismul sănătos și neinvins, care ni l-a împărtășit evanghelia creștină.

Niciun creștin nu-i permis să fie pesimist; cu atât mai puțin un preot creștin.

Noi știm în cine credem. Cunoaștem articolele unui crez între literile căruia nu este și nu poate străbate nicio umbră de îndoială. Avem apoi atâta „nor de mărturie” care ne încredințează că viața e mai tare decât moartea, sufletul decât trupul, lumina decât întunerecul, adevărul decât eroarea și binele decât răul.

Chiar și când, pentru moment, un creștin e pesimist, aceasta se întâmplă numai pentru neajunsurile trecătoare ale prezentului. Pentru viitor însă, el e profund și neclintit optimist.

Preotul nu e permis să fie pesimist nici atunci. El e în sânul unei comunități primel, permanentel și ultimel reprezentant consacrat al optimismului luminat.

Nici nu s'ar putea altfel. Prin toate rosturile lui pastorale și misionare, prin toate luptele și lucrările lui duhovnicești, el trebuie să fie treaz și în frunte, cu torța aprinsă și încrezător în triumf.

Când toți se îndoesc, el e neinvins; când toți disperează, el crede; când toți plâng, el îmbărbătează; când toți și-au pierdut răbdarea, el așteaptă plin de încredere în împlinirea făgăduințelor divine.

Nici nu ni-l putem închipui altfel. Cum i-ar sta unui căpitan de vapor, care se teme de valurile mării? Cum i-ar sta unui general, care tremură când aude bubuitul tunurilor, sau unui mecanic care s'ar speria de zgomotul mașinilor? Ar fi nu numai un caz ridicol, dar și un exemplu trist din cale afară. Tot așa, nu ne putem închipui preoții, decât la datoria și chemarea lor evanghelică: senini și siguri de biruință, ca niște adevărați apostoli și profeți ai Domnului în mijlocul oamenilor.

Ca Moise în pustie, când toți cârtesc, preotul coboară din cer mana, vorba bună, harul păcii și al înțelepciunii; când toți amenință și se răsvăresc, el scoate din stâncă apa răcoitoare și potolitoare de set, revarsă în inimi cuvântul de răbdare și încredere în puterea lui Dumnezeu; când toți se închină la chipuri cioplite, el desvăluie în fața tuturor tablele legilor divine, a poruncilor și virtuților mântuitoare; când toți dorm, el priveghează; când toți se îndoesc, el îi îmbărbătează; când toți și-au pierdut capul, el atunci grăește mai aprins și arată tuturor, profetic, drumul spre țara făgăduinței, spre Canaanul mântuirii.

Așa ne imaginăm noi, o parte din rolul preotului astăzi, în mijlocul unei societăți, parte desorientată, parte depravată, parte înlăcrimată: plin de optimism creștin, plin de duh profetic și apotolic, plin de râvnă sfântă și de încredere în viitor, ca stâncă neclintită care înfruntă toate valurile și ca torța de lumină care împrăștie întunerecul din toate inimile îndoelnice.

Educația moral religioasă

în pregătirea extrașcolară.

Tineretul a fost obiectul unei atențiuni deosebite din partea omenirii, încă din cele mai vechi timpuri. Ținând seamă de împrejurarea că facultățile fizice și psihice ale unui copil sunt foarte maleabile, educatorii și conducătorii de state au căutat să se folosească de această constatare, modelând aptitudinile tineretului după dorințele și velleitățile lor. Fie că această constantă preocupare s'a mărginit uneori numai la străduința după o dezvoltare cât mai perfectă a calităților fizice, fie că altădată a înglobat într'ansa și grija cultivării sufletului, cert este că ea a existat chiar din anticile vremi.

Integrală ori unilaterală, educația tineretului a fost în funcție de capacitatea spirituală a popoarelor și de raportul în care ele s'au găsit cu divinitatea.

A fost de altcund și firească această permanentă purtare de grijă față de tinerele vlăstare, căci viitorul unui neam depinde de educația bună ori rea, pe care știm să o dăm copiilor și în general tineretului. Nu de geaba se afirmă și la noi cu atâta certitudine, la orice prilej potrivit, că „tineretul e chezașia de mâine a neamului“, sau stâlpul și temeliea viitorului țării.

Dacă, prin urmare, tineretul înfățișează oglinda generațiilor de mâine, Biserica nu poate rămâne indiferentă față de creșterea lui, ci, prin principiile ei divine și prin morala ei purificatoare, își are o importanță incontestabilă în problema aceasta. Cum creștem azi tineretul, așa îl vom avea mâine.

Ne dăm prea bine seama, ce influență binefăcătoare a avut Biserica asupra existenței și conservării noastre bimilenare pe aceste plaiuri. Credința neșovăelnică în cel Atotputernic și în dreptatea Lui nepieritoare, tendința spre curățenia vieții și dorul după dobândirea fericirii veșnice, au inoculat sufletele strămoșilor noștri până într'o așa măsură, încât i-a făcut să reziste viguroși și nesdruncinați, în fața oricăror primejdii grele ce s'au abătut asupra lor.

Dacă deci în trecut Biserica a avut un rol preponderant în viața neamului nostru, acest rol nu trebuie diminuat nici azi — în vremuri de adâncă prefacere politică și socială — oricât ar fi de avansată civilizația modernă și ridicată starea de cultură. Au mai fost și în vechime popoare culte, dar când au ajuns la decadentă morală și religia nu a mai proiectat vibrații lăuntrice în inimile lor, și nimbul lor de strălucire s'a risipit.

Când îmi trec prin minte aceste fugare constatări, am în față programul de ședințe a tineretului extrașcolar pe luna Februarie a. c. cu tot materialul documentar și cu instrucțiunile însoțitoare, întocmit de Subsecretariatul de Stat al educației extrașcolare și trimis fiecărui subcentru prin inspectoratele și sub-inspectoratele P. P. și E. E. Ceiace surprinde e faptul că sunt trecute aci rând pe rând: educație fizică, educație națională, educație practică etc., dar nu se face nici o amintire despre educația moral religioasă, așa cum se obișnuia înainte de schimbările recent survenite în sistemul de organizare al acestei educații. Ne place să credem că, nu intenționat, ci numai datorită unei omiteri neobservate la timp, sau unei încercări pur experimentale, obiectul moral religios a rămas deocamdată pe dinafară. Avem însă ferma convingere că, direcția educației extrașcolare, care depune zel în pregătirea spirituală a tineretului de ambele sexe, ilustrând atât cronica actualității din program, cât și educația națională prin exemple cu mărețe fapte de arme săvârșite de ostașul român pe frontul de Răsărit în lupta cu cei fără Dumnezeu, va complecta golul enunțat, sacrificând măcar zece minute și pentru partea moral religioasă. Câteva cuvinte smulse din suflet, pe cari preotul le poate rosti tineretului îndeosebi în timpul de pocăință al postului mare, credem să contribuie în chip folositor la întregirea armonioasă cu celelalte puncte din program.

Susținem acesta și pentru faptul că, din motive și împrejurări diverse, nu peste tot tineretul extrașcolar ia parte Dumineca la sfintele slujbe. Iar la dreptul vorbind, cine este tentat la fiecare pas, îndeobște la orașe, de ispitele seducătoare — mai numeroase azi ca în timp de pace — dacă nu tocmai cei și cele ce se găsesc în pragul vieții?

Un tânăr — sau tânără, — lipsit de echilibrul moral religios, nu poate oferi nici pe tărâmul național patriotic garanța unei vrednice și demne comportări. Fără

o credință statornică în Dumnezeu, în învățăturile Lui și în dreptatea Lui, sentimentul său național e subred și se va destrăma, trosnind din încheieturi, la cele dintâi ciocniri cu furtunile vijelioase ale unor timpuri pline de zguduiri și transformări, cum sunt cele actuale.

Deaceia, suntem cu toată căldura inimii pe lângă dictonul: minte sănătoasă în trup viguros, dar adăogăm: să nu lipsească nici echilibrul moral religios.

A. H.

Indrumări practice

pentru spovedania copiilor de școală *

I.

Factorii conducători în pregătirea spovedaniei

a) Dragostea și pregătirea catihetului.

Cea dintâi condiție pentru buna reușită a spovedaniei este *dragostea*, iar a doua, tot așa de însemnata, este *pregătirea* catihetului. Prin grabă și indiferențism preotul catihet și duhovnic va lăsa să treacă o mulțime de copii pe lângă Hristos Domnul fără să-l cunoască, fără să-l simtă și fără să-l iubească.

La începutul postului Nașterii Domnului sau al Învierii, preotul catihet își va face un *plan de pregătire* a copiilor pentru taina spovedaniei. În acest scop va lua contact cu învățătorii încă din vreme. De comun acord se va fixa timpul și ordinea claselor pentru spovedanie.

b) Concursul învățătorilor

Prezența învățătorilor, ajutorul, ingenunchierea și spovedirea lor deodată cu copiii va fi pilduitoare și de mare efect. În acest scop preotul catihet va proceda cu tact și multă prudență.

II.

Organizarea claselor și locul pentru spovedanie

Conform planului înainte stabilit, într-o după masă, — de preferință Sâmbăta, — se vor prezenta cel mult 30—40 de copii pentru spovedanie. Întâi clasele mici și pe urmă cele mai mari. Timpul spovedaniei ține pe durata postului, așa fel ca pentru fiecare Sâmbătă din post să avem cât mai puțini elevi. Astfel se poate menține evlavia, ordinea și disciplina.

Locul spovedaniei nu va fi altul decât *sf. biserică*, care cu podubele și atmosfera ei tainică va impresiona nespus de mult sufletul maleabil al copilului.

La sf. biserică pentru spovedanie nu vor fi aduși băieții cu fetele deodată, ci separat

III.

Pregătirea pentru spovedanie în școală

1. Lecții pregătitoare

Preotul catihet va pregăti copiii în școală cel puțin cu două săptămâni înainte de spovedanie prin următoarele lecții pregătitoare:

1. *Pilda fiului rățăcit* (icoana împăcării lui cu Dumnezeu).

2. *Sodoma și Gomora* (prin încăpăținare locuitorii acelor orașe au ajuns la nimicire).

La aceste două lecții nu se va ținea seamă de anumite trepte formale, ci vor fi mai mult două meditații ce le vom trece cu toată căldura inimii prin fața sufletului copiilașilor noștri, atrăgându-le luarea aminte că în curând și ei se vor spovedi.

3. Expunerea condițiilor ce se cer la spovedanie: a) mărturisirea păcatelor, b) căința, c) promisiunea și hotărârea de îndreptare.

4. Indrumări practice. *Postul trupesc* (cel puțin o zi pentru copiii mai debili). *Postul sufletesc*: postind cu ochii dela privirea lucrurilor urâte și prin ridicarea ochilor la cer; postind cu urechile prin ferirea de a asculta înjurături și vorbe rele; postind cu gura prin rostirea de rugăciuni și cântări religioase; postind cu mâinile prin săvârșirea faptelor bune; postind cu picioarele prin ocolirea locurilor rele și cercetarea sfintei biserici.

În toate Duminecile din cele două posturi, preotul va trage atențiunea părinților asupra îndatoririlor ce le au în legătură cu spovedania copiilor lor.

2. Ziua spovedaniei

În dimineața acelei zile, copilul se deșteaptă sub impresia unei zile deosebite, a unei lumi noi! Zi tristă și zguduitoare! Zi de înmormântare a păcatelor. Copilul știe că e ziua spovedaniei și a spălării păcatelor sale prin lacrimi. Știe că a doua zi pentru el va răsări soarele bucuriei și al sfințeniei, primind pe Hristos Domnul în sufletul său prin Sf. Caminecătura.

În această zi copilul își va cere iertare dela toți, începând cu părinții și se va ruga mai mult.

La ora și în ordinea fixată de părintele catihet se va îndrepta spre sf. biserică.

IV.

In fața scaunului de spovedanie

1. Ordinea și evlavia în sf. biserică

Copiii vor *veni la sf. biserică* la ora precisă. Aici îi va aștepta preotul, și nici decât copiii pe preot.

Preotul cu concursul binevoitor al învățătorilor și al cântăreților va aranja copiii în naia bisericii așa fel, ca ei să fie cât se poate de izolați

*) Rezumat după conferința Păr. Andrei Lupșa-Oradea.

unii de alții pentru ca să se păstreze toată evlavia în *Casa lui Dumnezeu*.

După molitvă și ultimele îndrumări, fiecare copil își va ceti încet, din cartea de rugăciuni, rugăciunile dinaintea spovedaniei. (Aceasta pentru elevii dela clasa IV în sus).

2. Dela ce vârstă se pot spovedi copiii? Spovedanie individuală sau colectivă?

Fetele bisericesti cu răspundere, pe cari i a preocupat măreția acestei taine au ajuns la concluzia, că „*incepând cu vârsta de șapte ani, copiii pot face preocuparea duhovnicului*“. Deci taina spovedaniei o vom administra tuturor elevilor începând cu clasa I-a.

Spovedania copiilor nu o vom face în bloc ci individual, începând cu clasa I-a. Mărturisirea e secretă și numai individual reușește. Spovedania în bloc e privită, chiar și de copii ca un lucru făcut de mântuială, a cărei consecințe e gravă.

3. În fața scaunului de mărturisire

Aci e punctul culminant de apropiere și de sinceritate între „*părinte*“ și între „*fiul său sufletesc*“. Aci e punctul culminant de apropiere cu sinceritate a penitentului de Dumnezeu.

Preotul duhovnic în scaunul mărturisirii cu seninătatea, bunătatea și blândeța sa pe deoparte, iar copilul cu sinceritatea lui pe de altă parte trebuie să redea în toată fidelitatea ei *icoana reală a Aceluia*, care cu dumnezească iubire a chemat și a primit la El copiii „*ai căroră îngeri pururea văd fața lui Dumnezeu*“, iar copiii s'au apropiat de El cu sinceritate de copil.

Părintele duhovnic cu blândețe și gingășie prin întrebări potrivite va reuși să pătrundă în inima lesne deschizătoare a micilor săi enoriași.

Elevii începând din clasa III-a se vor adresa părintelui duhovnic așa: „*Binecuvintează părinte, ca să-mi pot mărturisi deplin toate păcatele mele*“.

E bine ca mărturisirea penitentului să fie monologică. Deci să l lăsăm pe cât posibil ca singur să-și ușureze sufletul. Cu întrebări vom interveni numai când va fi cazul.

Dacă ne-am dat toată silința la pregătirea copiilor pentru spovedanie, cele trei faze: *păcirea de rău pentru păcatele săvârșite, căința*, a cărei punct culminat sunt lacrimile, și *hotărîrea pentru îndreptare* se vor produce în mod spontan în sufletul copilului fără intervenția noastră. De sigur „*frate părinte*“ în momentul acela vei simți că „*preoția Ta se exercită pe pământ, dar face parte din lucrările ceriului, căci Dumnezeu n'a dat aceasta putere a „deslegării păcatelor“ nici îngerilor nici arhanghelilor, ci preoților*“.

Canoanele, dacă e cazul, pentru copii vor fi

ușoare, ca: rostirea unei rugăciuni de mai multe ori, ajutorare grabnică a unui sărac și altele.

V.

După spovedanie

După terminarea spovedaniei, Părintele duhovnic va spune copiilor felul cum trebuie să se poarte, și ce trebuie să facă până la primirea Sf. Cuminecături.

Înainte de ieșirea din biserică, copiii spovediți se vor ruga în taină, vor săruta cu cucernicie icoana Mântuitorului și a Maicii Domnului, apoi cu sfială vor pleca acasă.

Copiii ce vor ieși din biserică alergând sau aceia care vor hoinări pe stradă fără rost, spovedania nu i-a transformat în deajuns sau deloc. Pentru modelarea sufletului lor va trebui timp și răbdare.

Copilul bun după spovedanie va pleca cu smerenie dela sf. biserică acasă, unde va petrece tot timpul în liniște și rugăciuni.

E bine, ca într'un colț al camerei în ciasurile de reculege copilul să-și formeze un mic altar cu candelă și icoane sfinte. Pe masa altarului își va așeza Noul Testament, crucea și o va împodobi cu flori.

În fața acestui mic altar copilul va îngeunchea și se va ruga singur sau cu scumpii săi părinți.

Ziua următoare pentru copii va fi ziua cea sfântă când cu sufletul lor de inger se vor împărtăși cu însuși Domnul și Mântuitorul prin Sf. Cuminecătură.

Cuminecarea grupului de spovediți, începând cu clasa IV, e foarte potrivit și recomandabil ca se facă numai Dumineca la Sf. Liturghie în fața părinților.

Pr. C. Mureșan

misionarul copiilor.

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca lăsatului de brânză* (27 Februarie 1944) vom vorbi despre: ALTAR.

Din înfățișarea bisericii făcută până aci, s'a putut vedea, că atât împărțirea cât și podoaba aleasă a locașului dumnezeesc, corespund pe deplin sfințeniei Aceluia ce tronează în cuprinsul lui. Nu este aci nici o podoabă de prisos, nu este nici un obiect sau lucru sfințit care să nu-și aibă rostul și tálcul său anumit în decursul sfintelor slujbe și nu este nimic ce ar putea împieta, cu ceva măcar, închinarea pe care o aducem aci Stăpânului nostru ceresc. Totul te înalță, totul te cucerește și tot ce vezi în jurul tău te face să simți, alături de tine, mâna ocrotitoare a Făcătorului tău.

Cu cât ne apropiem însă mai mult de partea de competență a sf. biserici, de *Altar*, cu atâta simțim

mai puternică și prezența acestui Făcător și parcă ne înfiorăm la gândul că în cuprinsul lui se săvârșește mereu jertfa nesângeroasă a împăcării noastre cu El. Din acest motiv încă din cele mai vechi timpuri. Altarul a fost socotit întotdeauna caparta cea mai sfântă a bisericii și în cuprinsul lui nu era îngăduință decât intrarea preoților și a celorlalți slujitori.

Așezat în partea de răsărit a bisericii, între iconostas și peretele rotund cu care se sfârșește edificiul acesteia, sf. Altar închipuiește însăș dumnezeirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Câtă vreme părțile de până aci ale bisericii „însemnează această lume văzută ce este din cer și pământ“, Altarul „închipuiește sfânta sfințelor, cele mai presus de ceruri și cerul“ însuș, după cum se exprimă sf. Simeon Tesalonicul.¹⁾ Numirea de Altar, adică jertfelnic înalt, i s'a dat deoarece pe sf. Masă, care se găsește în mijlocul lui, se aduce necontenit pentru noi dumnezeiasca jertfă a trupului și sângelui Mântuitorului nostru Iisus Hristos și în chipul acesta se împlinește și marea poruncă a Lui: „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea“ (Lc. 22, 19).

Sf. Masă sau Prestolul, cum se mai numește el, este obiectul cel mai de seamă din cuprinsul sf. Altar, și dela însemnătatea și rostul lui decurge și numirea acestei însemnate părți din sfințele noastre biserici. El ne înfățișează Tronul pe care sălășluiește în chip nevăzut însuș Dumnezeu, ca împărat al lumii și binefăcător veșnic al ei. Prorocul Isaia preînchipuindu-și această măreție a Altarului nostru creștin, scrie în profeția lui: „Am văzut pe Domnul stând pe tron înalt și măreț și poalele hainelor Lui umpleau templul. Serafimi stăteau înaintea Lui, fiecare având câte șase aripi: cu două își acoperiau fețele, cu două picioarele, iar cu două sburau. Și s'rigau unul către altul, zicând: Sfânt, sfânt, sfânt, este Domnul Savaot, plin este tot pământul de mărirea Lui“ (Isaia 6, 1—3). El ne reamintește apoi și de masa pe care Mântuitorul a așezat, la Cina cea de Taină, sf. Cuminecătură, iar după așezarea sf. Daruri aci, el închipuie înșăș Mormântul Domnului nostru Iisus Hristos. Sf. Simeon Tesalonicul, vorbind despre aceste închipuiri ale sf. Mese, scrie între altele: „Deci înfricoșatul Prestol, fiind în mijlocul Altarului, închipuiește Mormântul lui Hristos și taina cea prin patimă prin care se săvârșește jertfa cea vie în toată lumea și ca un Dumnezeu se odihnește pe dânsul Mântuitorul, iar ca om se jertfește.“²⁾

Data fiind această însemnătate a sf. Prestol, el s'a făcut dela început în forma unei mese în patru unghiuri, pentru ca în chipul acesta să însemneze atât masa dela Cina cea de taină, cât și faptul că pe dânsa se aduce sf. jertfă pentru toți oamenii din cele patru părți ale lumii. Materia din care se făcea

a fost la început lemnul, iar mai târziu piatra sau marmura, deoarece după cuvintele sf. Apostol Pavel suntem „zidiți pe temelie Apostolilor și a Proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși, Iisus Hristos“ (Efes. 2, 20).

Încă din cele mai vechi timpuri s'a obișnuit apoi ca în sf. Prestol să se așeze moaște de ale sfinților „deoarece temelie bisericilor sunt Mucenicii“, — dupăcum spune Sf. Simeon Tesalonicul, — „și aceștia se cuvine a fi în biserică sub jertfelnic, de vreme ce și jertfelnicul este biserică, fiind scaunul lui Dumnezeu și Mormântul lui Hristos Dumnezeu.“³⁾ În acelaș înțeles se exprimă și sf. Evanghelist Ioan, când scrie în vedenia lui: „Am văzut sub jertfelnic sufletele celor înjunghiați pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o“ (Apoc. 6, 9).

De însemnătatea deosebită a sf. Prestol este legată și podoaba aleasă a acoperemintelor și a tuturor obiectelor așezate pe el, precum și înțelesul tainic al acestora în decursul sfințelor slujbe ce se săvârșesc aci.

Când se sfințește o biserică, sf. Masă se spală mai întâi cu vin și cu apă de trandafir și apoi, după ce s'a turnat peste ea sf. Mir, se așează în cele patru colțuri patru bucăți de pânză cu numele sf. Evangheliști, ca unii ce au propovăduit lumii întregi moartea și învierea Fiului lui Dumnezeu, al cărui Mormânt îl închipuiește de fapt sf. Prestol. Peste acestea Prestolul se îmbracă, întocmai ca și trupul Mântuitorului când a fost pus în mormânt, cu o îmbrăcăminte simplă de in sau de cânepă, numită cămașe, iar deasupra acesteia se pune o a doua îmbrăcăminte făcută dintr'o materie mai strălucitoare și mai scumpă și numită endit. Cea dintâiu închipuiește giulgiul în care a fost înfășurat dumnezeescul trup înainte de a fi pogorât în mormânt, iar cea de a doua înfățișează mărirea dumnezeiască de care a fost învăluit trupul Mântuitorului, atât în mormânt cât și la înviere, precum și hainele Lui „cari au strălucit ca lumina“. Sf. Evanghelist Matei scrie în această privință: „Înfățișarea Lui era ca fulgerul și îmbrăcăminte Lui albă ca zăpada și de frică Lui s'au cutremurat străjerii și s'au făcut ca morți“ (Mt. 28, 3—4).

Deasupra acestei îmbrăcăminte luminoase este așezat întotdeauna, în partea din față a Prestolului, Antimisul, adică o icoană făcută din pânză de in sau mătăasă, pe care este zugrăvită punerea în Mormânt a Domnului, iar la cele patru colțuri sf. Evangheliști. Pe această pânză, care servește în loc de masă, se așează sf. Daruri și se aduce sf. jertfă. Fără de Antimis nu se poate sluji niciodată sf. Liturghie și dimpotrivă dacă ai acest obiect sfințit, în care Episcopul a cusut și moaște de ale Sfinților, poți sluji sf. jertfă în orice loc binecuvântat, chiar dacă nu ai

¹⁾ Ibid. cap. 152, p. 128 și cap. 98, p. 103.

²⁾ Ibid. cap. 132, p. 122

³⁾ Ibid. cap. 116, p. 115.

biserică. *Antimisul*, închipuie, ca și cămașa Prestolului, *giulgiul* în care a fost înfășurat trupul Mântuitorului și se sfințește de către Episcop întocmai ca și sf. Prestol. Se trimite apoi sf. biserici cari îl păstrează de obicei învăluit într'o altă pânză de in, *ilitul*, pânză care simbolizează *mahrama* de pe capul Mântuitorului pe care Apostolii în dimineața învierii au văzut-o „*nu cu giulgiurile aruncată, ci la o parte înfășurată la un loc*“ (In. 20, 7).

Când se deschid ușile împărătești se pot vedea între obiectele sfinte cari formează podoaba aleasă a sf. Prestol, o *sf. Evanghelie*, una sau mai multe *Cruci*, *Chivotul*, *sfeșnicele* și *ripidele*, obiecte cari toate își au rostul și înțelesul lor deosebit. *Sf. Evanghelie* închipuește pe însuș Mântuitorul Hristos, iar *sf. Cruce* ne aduce aminte de jertfa Sa mântuitoare de pe Crucea Golgotei. *Chivotul* este o bisericuță de lemn sau de metal în care se păstrează sf. Cuminecătură pentru bolnavi și închipuiește mărirea lui Dumnezeu, iar *sfeșnicele* din laturile sau din dosul lui au diferite înțelesuri după numărul lumânărilor cari ard în ele.

La unele biserici se ridică în cele patru colțuri ale Prestolului un fel de cort sprijinit pe patru stâlpi și numit *baldachin*. Simbolizând cerul pe el se zugrăvește de obicei soarele, luna și stele, iar din mijlocul lui atârână sf. Duh, în formă de porumbel, ca semn al puterii ce se pogooară prin mijlocirea lui asupra sf. Daruri așezate pe sf. Masă. La bisericile din Moldova și Muntenia se află în dosul sf. Prestol o *Cruce mare* cu postament, iar în bisericile noastre *ripizile*, cari prin forma lor închipuiesc Heruvimii și Serafimii ce înconjoară în chip nevăzut pe împăratul mării care se află pe Prestol. La bisericile mai mari se mai află apoi înaintea sau în peretele din dosul Prestolului și *scaunul* pentru Episcop, ca unul ce închipuie pe Hristos și priveghiază pentru buna rânduială din sf. biserică.

Prin obiectele și odoarele sfinte cari formează podoaba lui aleasă, ca și prin forma și așezarea lui deosebită, sf. Altar în întregimea lui îndeplinește rostul cel mai de seamă din cuprinsul cultului nostru divin. Pe sf. lui Masă, care este adevăratul jertfelnic al mântuirii noastre, se aduce mereu jertfă nesângeroasă însuș Fiul lui Dumnezeu și în chipul acesta se dă posibilitate omului să se împărtășească din roadele bogate ale mântuirii săvârșite de El. Fără de această împărtășire omul ar fi fost osândit să rămână mereu străin de sfințenia Lui și nu și-ar fi putut atinge niciodată unirea cu Părintele său ceresc. De aceea Mântuitorul, sesizând aceasta pagubă deosebit de mare pentru om, spune atât de răspicat: „*Amin, amin grăiesc vouă, de nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață întru voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voiu în-*

via în ziua de apoi... Celce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu petrece întru Mine și Eu întru el“ (In. 6, 53-54, 56).

Dându-ne seama de acest adevăr, să ne apropiem întotdeauna de sfințenia Altarului cu convingerea nestrămutată că aici se plinește pentru veacuri împărtășirea noastră din sfințenia lui Dumnezeu și aci se lucrează mereu suprema jertfă de împăcare a omului cu Făcătorul său ceresc. T.

Cărți

I. P. S. Nifon Criveanu: IN GRĂDINA GHETSIMANI. Craiova. Tip. Mitropoliei Olteniei. 142 pagini, 150 lei.

Sunt o serie de 21 meditații și articole de conținut religios, publicate mai întâi prin diferite reviste. Înșirăm titlurile lor: „Iată Omul“, „Mi-e sete“, „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“, „Și s'a arătat Domnul ucenicilor Săi“, „Și a postit Iisus“, „Săvârșitu-s'a“, „Să se răstignească!“, „In grădina Ghetsimani“, „Iar Iisus era ostenit de călătorie“, „Hristos se naște, slăviți-L“, „Pruncul Iisus“, „Și (Irod) trimise să ucidă pe toți pruncii“, „In noaptea de Crăciun“, „Renaștere spirituală“, „Popas pe drumul vieții“, „In fața Sfintei Cruci“, „Totul pentru Domnul“, „Ctitori și Așezăminte bisericesti“, „Inchinare Eroilor“, „Chemare pentru Palatul Invalizilor“ și „Nimic fără Dumnezeu“.

Precum se vede și numai din titluri, cele mai multe sunt scrise în preajma sfințelor sărbători ale Nașterii și Învierii Domnului.

Miezoase, pline de gânduri înțelepte și de sentimente pioase, talmăcite într'o expunere luminoasă și înălțătoare, meditațiile I. P. S. S. Mitropolitului Nifon al Olteniei din *Grădina Ghetsimani* constituie o lectură binecuvântată pentru orice creștin, iar pentru preoți un model de predici substanțiale.

Cităm, pentru ilustrare, un fragment din meditația: „Mi-e sete“:

„Și i-au dat lui să bea oțet amestecat cu fiere, și gustând nu vrea să bea“ (Matei XXVII, 34).

Oțet și fiere la gura care grăiese numai de bine și se rugase pentru toți oamenii, deci și pentru cei ce-L adăpau astfel în setea Lui arzătoare! El, Fiul lui Dumnezeu, care în atâtea rânduri potolise setea poporului cu sfințele Sale învățători, care chema poporul la izvorul de apă vie al învățăturii Sale, în urma căreia nu vor mai înseta niciodată; El, care potolise frigurile atâtor chinuri omenești și stinsese flacăra atâtor dureri trupești și sufletești, însetează acum, chinuit de frigurile pătimirii și ars de flacăra durerii pricinuită de Răstignirea pe cruce.

Iar poporul, ostașii, nu găsesc să-I dea altceva mai bun decât oțet amestecat cu fiere! Nici măcar un strop de apă surată din izvoarele pământului creat

de Dumnezeu Tatăl, Părintele Său, cel ce face să izvorască apele și să curgă râurile, cel ce trimite ploale pământului uscat și face să cadă roua dimineții spre înviorarea florilor și a firii întregi, cel ce adapă oamenii și viețuitoarele de pe pământ!

Dar dincolo de setea trupească era setea sufletească.

Par'ar fi voit să spună: *Mi-e sete nu de apă, ci mi-e sufletul însetat de dreptate și de adevăr, pe care voi le călcați în picioare și le nesocotiți cu atâta inconștientă sau cruzime.*

Mi-e sete să văd pe oameni frați între ei și fii ai aceluiasi Părinte Ceresc, trăind în pace și bună înțelegere, iubindu-se unul pe altul, precum Dumnezeu Tatăl i-a iubit pre ei, încât și pre Fiul Său Unul născut L'a dat spre jertfire pe Cruce, numai oamenii să scape de osânda de veci, de suferința chinurilor veșnice.

Mi-e sete de-a vedea cât mai curând întronată Impărăția lui Dumnezeu pe pământ, care este Impărăția păcii și a iubirii.

Mi-e sete să văd popoarele lumii, care rătăcesc acum în întunec, îndreptate pe drumul luminii Adevărului Dumnezeesc.

Mi-e sete să văd poporul, oamenii de acum și de mâine, pe calea mântuirii, eliberați din robia păcatului, stăpâni pe voia lor liberă și îmbrăcați în poadoabele virtuților creștine.

Mi-e sete de sfințenia în care se cade să viețuiască oamenii spre a putea moșteni vieța de veci.

Poate chiar li era sete de un cuvânt de milă și de compătimire din partea celor care-L vedeau chinându-se atât de greu pe cruce...

Înțelege-vom noi oare, în toată adâncimea sa, cuvântul rostit de Domnul în flacăra durerii Sale: Mi-e sete?

Și ști-vom noi să răspundem setei Lui sfinte de mântuire a oamenilor cu hotărârea tare de-a purta grijă și de-a lucra în scopul mântuirii sufletului nostru?

I-am picura prin aceasta un strop de apă pe buzele Sale arzătoare de sete, în frigiditatea suferinței Răstignirii de pe Golgota.

Preoții M. Popa-Nemou și T. Mirescu: CALENDARUL CREȘTINULUI PE ANUL 1944. Craiova. 128 pagini, 110 lei.

Tipărit în editura Sf. Mitropolii a Olteniei, „Calendarul creștinului“ este unul dintre cele mai bine întocmite cărți pentru popor. Cuprinde cronici, învățături morale, poezii religioase și îndrumări creștine. Urmând o tradiție sănătoasă, foarte laudabilă și pilduitoare, de a da fiilor Bisericii lămuriri sistematice și practice, cu privire la ritualul cultului ortodox, în anul acesta cuprinde *tălmăcirea Sfintei Liturghii*. După o scurtă explicare a Proscomidiei, pe o coloană e tipărit textul Sfintei Liturghii și pe altă

coloană tălmăcirea ei, pe scurt și pe înțeles. Partea aceasta este tipărită și în broșură aparte, și se poate comanda dela „Biserica Obedeau“ Craiova.

*

Sterie Diamandi: FIUL LUI DUMNEZEU—FIUL OMULUI. Editura „Cartea Românească“ București. 3 volume, prețul 2100 lei.

*

I. Agârbiceanu: FAȚA DE LUMINĂ A CREȘTINISMULUI. Meditații. Prețul 160 lei.

*

Sf. Ioan Damaschin: DOGMATICA. Trad. de Pr. D. Fecioru, ediția II. prețul 300 lei. Nr. 1 din colecția „Izvoarele Ortodoxiei“.

*

Sf. Chiril al Ierusalimului: CATEHEZELE. Vol. I. Trad. de Pr. D. Fecioru. Nr. 6 din colecția „Izvoarele Ortodoxiei“.

*

Va apare în curând: VIAȚA IN HRISTOS, predici pentru toate Duminecile și sărbătorile anului, de Pr. P. Bogdan. Arad, Diecezana.

Informațiuni

■ NUMIRI. În ședința adm. bisericească a Ven. Consiliu Eparhial, ținută Marți în 15 Febr. c. sub președinția P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, s'au făcut următoarele numiri de preoți:

Pr. Adam Nițoară din Ciungani la parohia Tălagiu; Pr. Cornel Caceu dela parohia bugetară Ţumbrava la Spitalele din Arad; Pr. Ilie Susan dela Trăoaș la parohia nou înființată Sânleani-Livada și Pr. pens. Vasile Popa administrator parohial la Trăoaș.

■ PAROHILE din Eparhie, în care foaia „Calea Mântuirii“ are mai mulți abonați — raportați la numărul sufletelor — și care ar putea servi în privința aceasta și altora de model, sunt: Glogovați, Țipar, Bontăști, Șiclău, Chișineu-Criș, Macea, Pâncota, Cicir, Pilul, Ineu, Roșia-Nouă, Vărădia, Agriș, Iratoșul, Arad-Grădiște, Aradul-Nou, Vața-de-jos, Caporal Alexa, Mișca, Nădab, Sâmbăteni.

■ CERCUL CATEHETIC al preoților din Arad s'a întrunit în ședință, Vineri în 11 Februarie a. c. la orele 3 p. m. la Liceul Comercial de fete din Arad, de sub conducerea Dșoarei Directoare Maria Platoș.

Conferința a fost prezidată de P. C. Sa Părintele Ic. Stavr. Caius Turicu, consilier eparhial.

La conferință au fost prezenți preoții: Iuliu Hălmăgean, Sabin Ștefea, Nicolae Ionescu, Traian Popoviciu, Ioan Berghian, Viorel Mișuțiu, Ioan Brândașiu, Gheorghe Lițiu, Petru Bogdan, Alexandru Hurban, Ioan Ageu și Coriolan Iacob.

Cu acest prilej s'a ținut lecția de model la cl.

V. de către Părintele prof. Ioan Ageu: „Sf. taină a Mărturisirii și Sf. taină a Cuminecării“.

Leția a fost predată cu mult interes și cu mult suflet, după noua metodă de predare.

La critică iau cuvântul preoții: Traian Popoviciu, Viorel Mișuțiu, Petru Bogdan, Ioan Berghian și P. C. Sa Părintele președinte, după care lecția a fost declarată pe deplin reușită.

Se dă apoi citire procesului verbal din ședința trecută, pe care-l verifică Părintele Iuliu Hălmăgean și Părintele Viorel Mișuțiu.

La sfârșit se stabilește programul cu prilejul vizitei Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei la data de 20 Februarie a. c. în biserica din Cetate, unde va lua contact cu tineretul și corpul didactic dela școlile secundare din loc. *C. Iacob*

■ **MULȚUMIRE.** Consiliul și Epitropia parohială ort. rom. din Păuliș aduce și pe această cale mulțumiri tuturor credincioșilor cari au binevoit a contribui la colecta pentru înfrumșetarea sf. biserici prin introducerea luminei electrice și cumpărarea unui candelabru de cristal, donând frumoasa sumă de lei 143.500. Bunul Dumnezeu să le răsplătească, din darurile Sale cerești, pentru această faptă creștinească.

Școala de Duminecă

9. Program pentru Duminecă 27 Februarie 1944

1. *Rugăciune*: Tatăl nostru.
2. *Cântare comună*: Fericiți veți fi... Bucurați-vă și vă veseliți...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 6, 14—21) și *Apostolului* (Romani 13, 11—14, 4) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Ales-a Domnului Sionul (70 Cânt. rel. pg. 11).
6. *Cetire din V. T.*: Tot despre porunca IX. dz.: Să nu vătămăm cinstea aproapelui. (Calea Mânt. Nr. 26 din 29 Nov. 1942).
7. *Povește morale*: Indemnuri la răbdare. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 2).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Nădejdea mea este...
10. *Rugăciune*: Rug. 10 dela Utrenie: Doamne, Dumnezeul nostru.. (Liturghier pg. 42).

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A

Nr. 67/1944.

Concurse

Se publică, din oficiu, concurs cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea următoarelor posturi la Consiliul Eparhial ort. rom. din Arad:

- 1 post de al II-lea consilier, referent la Secția administrativ bisericească și
 - 1 post de al II-lea consilier, referent la Secția economică.
- Posturile aceste fiind înglobate în grupa A.

7. bis., tip. 23., salariul este 16200 lei lunar și accesoriile.

Reflectanții la aceste posturi trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute în cap. II. pct. 3 din Codul Funcționarilor publici și să aibă un serviciu bisericesc de cel puțin 5 ani împliniți.

La cerere se vor adnexa următoarele documente: extras de botez, diplomă de bacalaureat liceal, absolutorul teologic, diplomă de capacitate preoțească, certificat de serviciu și memoriu privitor la activitatea bisericească de până acum. Arad, la 10 Februarie 1944. 2—2

† **ANDREI**
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, referent eparhial.

Nr. 483/1944.

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 15 zile, pentru întregirea prin numire a parohiei *Vânători*, protopopiatul Chișineu-Criș.

VENITE:

1. Sesia parohială 32 jug. cu 28 drepturi de pășunat.
2. Stolele legale.
3. Răscumpărarea birului parohial cu 4 jug. pământ arător.
4. Casa parohială.
- 5 Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa I (primă).

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad. I. Vânători, din ședința Consiliului parohia dela 29 Ianuarie 1944.

2—2

Consiliul parohial.

Aprobat. Arad, la 8 Februarie 1944.

† **ANDREI**
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

Nr. 599/1944.

Pentru îndeplinirea postului de cântăreț bisericesc dela parohia *Spitalelor de Stat din Arad*, înființat prin decizia Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor Nr. 1072/1944, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile.

VENITE:

1. Salarul dela Stat.
2. Stolele legale.

Indatoriri:

1. Conlucrarea cu preotul *Spitalelor* la toate serviciile bisericești.
 2. Plata impozitelor după beneficiu.
- Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial. Arad, la 5 Februarie 1944. 2—2

† **ANDREI**
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.